

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
 За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.
 За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по годину 10 франка у злату.
 Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
 Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштом у средњо административну „Глас Црногорац“ на Цетиње, а коме је паричије, т. Вељу Рамадановићу, К. Ц. агенту у Хотор.
 Доноси се шалу Уредништау. Рукописи се не враћају.
 За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

Власник: Државна Штампарија

Излази суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова постављамо: за управитеља Велике Државне Гимназије на Цетињу професора Мирка Мијушковића, досадашњег начелника Министарства Унутрашњијех Послова, са досадашњијем рангом, по службеној потреби;

за професора Вел. Државне Гимназије на Цетињу Лаза Ђ. Поповића, надзорника западне школске области, по службеној потреби.

Наш Министар Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.

Цетиње, 9. августа 1907. год.

НИКОЛА с. р.

Министар
 Просвјете и Црквенијех Послова,
 Ј. С. Пламенац с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова постављамо: за наставника Подгоричке Ниже Државне Гимназије Марка Драговића, досадашњег секретара I. класе Приморско-Црничке Обласне Управе, по молби.

Наш Министар Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.

Цетиње, 9. августа 1907. год.

НИКОЛА с. р.

Министар
 Просвјете и Црквенијех Послова,
 Ј. С. Пламенац с. р.

Претписи Министра Просвјете и Црквенијех Послова

НАРОДНЕ ШКОЛЕ Постављења

Претписима Господина Министра Просвјете и Црквенијех Послова постављени су да заступају школске надзорнике г. г.: учитељ Марко Вукосавић — у западној школској области; учитељ Раде Радовић — у источној школској области; и учитељ Милић Радевић — у сјеверној школској области.

П. Бр. 2933. Из канцеларије Министарства Просвјете и Црквенијех Послова, 7. августа 1907. год., на Цетињу.

Претписима Господина Министра Просвјете и Црквенијех Послова, а на основу 50. чл. Закона о народнијем школама, постављени су за управитеље школа ови учитељи:

на Цетињу — Никола Рацковић; на Негушима — Андрија Јовановић; у Никшићу — Крсто Неневић; у Жупи никшићској — Михаил Мартиновић; у Шавнику — Мирко Гломазић; на Градцу — Мићо Вукчевић; у Дражевину — Марко Вукчевић; на Ријеци — Андрија Јовићевић; на Љуботињу — Јован Пешић; на Ждрепанику — Милан Жарић; на Орјој Луци — Вукић Масловарић; у Ускоцима — Павле Павловић; у Колашину — Јагош Поповић; у Ман. Морачи — Лука Булатовић; на Блатини — Пуниша Милошевић; на Андријевици — Алекса Чукић; у Полиљу — Светозар Минић; у Подгорици — Филип Пејовић; у Голубовцима — Василија Дракић; на Ублима — Милија Ђулафић; у Улицу — Ђуро Ђуришић; у Бару — Лука Дедовић; у Ђолевићима — Андрија Вукић.

П. Бр. 2935. Из канцеларије Министарства Просвјете и Црквенијех Послова, 7. августа 1907. год., на Цетињу.

РАСПИС

Предсједницима изборнијех варошкијех општина и племенскијем капетанима.

Указом Његовог Краљевског Височанства Књаза Господара од 5. јануара ове године санкциониран је закон о избору народнијех посланика.

Како се одредбе овог закона у неколико разликују од одредаба привременог закона о изборима народнијех посланика, по коме су вршени избори прошле године; како је новијем законом начин гласања промијењен — т. ј. мјесто јавног гласања новијем је законом предвиђено тајно гласање —, и како су ове године избори заказани на дан 18. октобра и тијем промијењени рокови о састављању и исправљању бирачких спискова, г. Министар Унутрашњијех Дјела нашао је за сходно дати нека најпотребнија упуства подручним му властима ради знања и управљања за припремни посао, који се мора свршити прије дана избора, и то као допуну ранијим расписима министарства унутрашњијех дјела од 28. јуна 1906. год. број 3958. и од 24. јула исте год. број 4378.

Опште одредбе новог закона у суштини су остале као у привременом закону. Изборни су окрузи остали исти, т. ј. свака капетанија бира по једног посланика као и обласне вароши (Цетиње, Подгорица, Никшић, Бар и Колашин) и варош Улцињ. Законске одредбе, ко има право да бира народног посланика, остале су не промијењене, пошто су Уставом предвиђене и као такве не могу се мијењати.

Веома је важна ствар изградити правилно бирачке спискове, будући од тога зависи, ко ће приступити гласању за народног посланика, па и правилност избора, те се скреће најозбиљнија пажња подручним органима на овај посао.

У смислу одредаба чл. 15. закона о изборима народнијех посланика свака капетанија и изборна варош дужне су најдаље до 24. августа саставити за своје бираче бирачки списак, у коме ће бити записана имена свијех онијех, који према чл. 6. истог закона имају право да бирају народног посланика, као и имена свијех онијех, који немају право у времену кад се спискови састављају, али би га имали на дан избора народнијех посланика — 18. октобра, ове године.

Према чл. 16. изборног закона бирачке спискове састављају у капетанијама: капетан и главни кметови сеоскијех општина заједно са писаром те капетаније; а у изборнијем варошима предсједник варошке општине и три одборника, које одбор за то изабере заједно са секретаром општинскијем.

У бирачки списак морају се увести сви они Црногорци који су испунили услове чл. 6. закона о изборима народнијех посланика, т. ј. они који су црногорски држављани и навршили 21. годину, а које не искључује чл. 7. и 8. истог закона.

Црногорски је држављанин онај, који је рођени Црногорац, или ако није рођени Црногорац а прешао је у црногорско држављанство.

Није црногорски држављанин онај који је, и ако је рођени Црногорац и ако станује у мјесту свог рођења, пријешао у туђе поданство.

У бирачки списак не могу се увести никако, према чл. 7. закона о изборима народнијех посланика: активни официри народне војске и на расположењу (официр, подкомандир, командир и бригадир), активни официри, (почев од подпоручника до бригадира), подофицири и војници стајаће војске. Подофицирима стајаће војске сматрају се војне старјешине нижег чина ниже од подпоручника, као што су: војници, полувојници, десечари: 1.) при командама стојеће пјешадије, стојеће артиљерије; 2.) у пионерима; 3.) у болничарима; и 4.) при другим војним надлештвима. Војници стајаће војске сматрају се они, који се за вријеме избора затеку у војноме стану т. ј. који се налазе на одслужењу свог војничког рока. Сви напријед споменути немају ни по Уставу ни по закону о изборима право гласа, за то их не треба и увести у бирачке спискове.

Сви официри, како народне тако и стојеће војске у пензији и у оставци, могу се увести у бирачке спискове.

Барактари као и ниже старјешине народне војске испод официра: војници и десечари могу гласати и бити бирани за народне посланике, пошто законом нијесу искључени, те се у бирачке спискове морају увести.

Цивилни војни чиновници, који немају никакав војнички чин, нити имају каквих знакова, а на служби су при Министарству Војном или другим војним командама, морају се уврстити у бирачке спискове, јер њима закон о изборима народнијех посланика (потоња такча чл. 7.) даје право да могу гласати и бити бирани за народне посланике.

Особиту пажњу треба обратити да се у бирачке спискове не уведу они, који по чл. 8. закона о изборима народнијех посланика немају право гласа, на примјер:

- 1.) који су осуђени на тамницу, док се не поврате у грађанска права;
- 2.) који су осуђени за пријеступе на губитак грађанске части, за вријеме док траје та казна. Према чл. 32. кривичног закона, ко се осуди на губитак грађанске части, тај губи сва права побројана у чл. 18. кривичног законика најмање за годину, а најдуже за пет година, како суд коме досуди, а губи их од онога дана, кад му пресуда извршином постане; а вријеме, за које та права губи почиње се рачунати од дана када издржи или му се опрости казна, уз коју је осуђен на губитак грађанске части.
- 3.) који су под стеништем;
- 4.) који су под старатељством;
- 5.) који су без допуштења црногорске владе ступили у службу стране државе.

Бирачке спискове уреба уредити по овом образцу (формулару):

БИРАЧКИ СПИСАК

за изборну варош капетанију

Редни број	Име и презиме бирача	Занимање	Мјесто станова	Примјед.
1.				
2.				
3.				

Бираче у капетанијама треба записивати или по појединим општинама или по четатама, како је гдје лакше; а у изборнијем варошима бирачке спискове ваља уредити по азбучном реду, јер изборни закон не предвиђа на који се начин морају саставити.

На крају списка мора бити означено: колико има у њему листова и колико бирача. За тијем списак ваља да потпишу они, који су га састављали, а поред тога списак се мора потврдити у капетанијама печатом капетанског суда, а у општинама печатом општинског суда (чл. 16.).

Ову потврду колико је листова и бирача у бирачком списку, као и мјесто, дан и годину треба увести све ријечима, а последи ставити печат, па тек онда долазе потписи. На примјер:

Овај бирачки списак за изборну варош за капетанију има листова, на којима је уписано бирача.

Дан, мјесец и година
 Мјесец, гдје се избор врши
 (М. П.)

Капетан, односно предсједник општински,
 Н. Н. Т. Н.
 главни кметови, односно одборници
 П. С. М. К.
 С. Д. Н. Н.
 писар кап. односно секретар општински
 Н. П. Х. У.

Кад буду бирачки спискови готови, онда ће их у два примјерка капетан, односно предсједник изборне вароши најдаље до 26. августа послати надлежном обласном суду, који ће их одмах сравнити и један од њих потврђен најдаље у року од три дана повратити оном капетану, односно предсједнику изборне вароши, који му га је послао, како би се спискови могли на вријеме објавити (чл. 17.).

Ове бирачке спискове ваља послати најпречим путем или поштом или по нарочитом поузданом човјеку надлежном обласном суду на признаницу, а на пакету у коме су бирачки спискови написати: „Бирачки списак — тајно“. То ће исто учинити обласни судови при по-

вратку потврђеног примјерка. Како је ово ствар хитне природе, мјесна управна (полицијска) власт чим прими потврђене спискове дужна их је одмах, познатим јој путем, упутити на онога, коме су адресирани.

Бирачки се спискови морају објавити најдаље до 14. септембра.

У капетанијама изложити се на канцеларији капетанског суда прилепљивањем објава тако, да су свакоме приступачни, поред тога за сваку сеоску општину преписаће се из бирачког списка други списак за ту општину у коме ће бити записани бирачи само из те општине и оверјити, па га у сеоским општинама изложити на најгоднијем мјесту, како би га сваки општинар могао прегледати.

У изборнијем, пак, варошима бирачки списак објавиће се штампанијем или писменијем огласом прилепљивањем споља на згради општинске управе и на неколико мјеста по улицама изборне вароши (чл. 18.).

У тим објавама треба тачно казати, да ће право гласа на дан избора народнијех посланика имати само онај, који је у бирачком списку уписан и да последи 29. септембра нема право тражити исправку бирачког списка.

Исправку бирачког списка треба тражити од онијех, који га састављају; у том случају, ако они, — који имају право према чл. 17. закона о изборима народнијех посланика, да траже исправку, — поднесу жалбу ваља поступити као са хитном ствари, а по чл. 19. закона о изборима народнијех посланика, јер по смислу чл. 21. истог закона бирачки спискови морају бити закључени најдаље до 12. октобра о. г., и последи овог дана никаква се исправка не може чинити.

У V. дијелу новог законика о изборима народнијех посланика говори се о кандидатскијем листама.

Кандидатске листе даваће се онијема, који се желе кандидовати за народног посланика, или представницима листа, односно њиховијем замјеницима. Могу се, пак, кандидовати они, који испуњавају услове предвиђене чл. 9. 10. и 11. закона о изборима народнијех посланика.

По себи се разумије ко нема право да бира народног посланика, не може бити ни биран за народног посланика (чл. 12.). Како су одредбе овог закона у погледу тога ко не може бити народни посланик веома важне и како нијесу потпуно истовјетне с одредбама првацијем закона, то ће се ради боље јасноће и овдје навести:

Чиновници управнијех (полицијскијех) власти: начелник, секретари и писари управног одјељења Министарства Унутрашњијех Дјела, обласни управитељи, секретари и писари обласнијех управа, племенски капетани и писари истијех не могу бити бирани за народне посланике; тако исто не могу се бирати ни предсједници варошкијех општина. Ови горе наведени чиновници могу се бирати само онда, ако би најдаље на мјесец дана пред Лучин-дан т. ј. до 18. септембра ове године дали оставке на своје положаје, или до тога доба престали бити чиновници на тијем положајима (чл. 11.).

Кандидатска се листа мора поднијети на потврду дотичном капетанском, односно општинском варошком суду, најдаље до 23. септембра. Али мора бити потписана најмање од 70 предлагача т. ј. правних бирача за сва изборна мјеста, а за Колашин најмање од 30. На листи не смије бити име ни једног предлагача, који није записан у бирачком списку тог изборног мјеста. Потписи тијех предлагача морају бити својеручни сем ако предлагач не умије писати, у том случају поред његова имена мора се потписати онај, који га је потписао, јер ће тај бити као свједок и као такав јемчити за истинитост потписа.

Ни у ком случају један предлагач не може бити потписан на двије или више листа, и на то треба обратити озбиљну пажњу (чл. 25.).

У исто вријеме кад предлагачи поднесу кандидатску листу капетанском односно општинском суду, дужни су уз то поднијети написмено пристанак кандидата, за тијем доказе, којима се потврђује да је кандидат испунио услове,

које предвиђа чл. 9. и 11. закона о изборима народнијих посланика.

Ом приликом предлагачи ће означити и име онога, ко ће листу кандидатску представљати и то је представник листе, поред тога и томе представнику одређиће замјеника.

За представнике и замјенике кандидатске листе важе одредбе чл. 24. закона о изборима народнијих посланика.

Кандидатске листе попуњаће се у смислу одредаба чл. 26. закона о изборима народнијих посланика, а по приложеном формулару.

Чим надлежни капетански, односно општински суд, прими тако попуњену листу у два примјерка, а коју му морају предати најмање пет предлагача, суд ће се најприје увјерити: јесу ли потписани предлагачи заиста записани у бирачком списку; јесу ли њихови потписи исправни; има ли их онолики број, колики се тражи чл. 22. закона о изборима народнијих посланика; има ли писмени пристанак кандидатав, као и то јесу ли исправни докази за услове посланика, који се траже чл. 9. и 11. закона о изборима народнијих посланика. (Чл. 27.)

Пошто се капетански, односно општински суд, увјери, да је кандидатска листа у свему исправна, потврдиће оба примјерка и заједно са односним документима спровестиће их у року од 24 часа надлежном обласном суду на потврду (чл. 28.)

Обласни суд, кад прими кандидатску листу, поступиће у смислу члана 29. и 30. закона о изборима народнијих посланика.

Пошто обласни суд кандидатску листу потврди, она се не може више опозвати, нити се у њој какве измјене могу чинити. (Чл. 31.)

Ако би се десио случај, да кандидат изгуби неке од услова, који се траже чл. 9. изборног закона, или ако би постао један од чиновника, који предвиђа чл. 11. истог закона; или, пак, ако би умро, у свијем тијем случајевима он ће се замијенити другијем кандидатом. Тада нови приједлог, у смислу чл. 31. закона о изборима народнијих посланика, морају учинити најмање пет од потписанијих на листи предлагача, који ће доћи лично дотичном капетанском, односно општинском суду, и ту друго лице предложити, разумије се, које мора имати све услове, што закон о изборима народнијих посланика тражи.

Оваква се измјена може учинити најдаље до 14. октобра ове године, о чему ће капетански, односно општински суд, одмах извјестити обласни суд, а овај Министра Унутрашњих Дјела.

На крају се напомиње, ако би у закону, за припремни посао око избора народнијих посланика и поред овог расписа било што нејасно онијема, којима је намијењен, нека се поновно обрате за објашњења овом Министарству.

Број 4354.

Цетиње, 24. јула 1907. год.

По наредби министровој

начелник,

М. М. Мијушковић.

Расписи и одлуке Министра Просвјете и Црквенијех Послова

Свијема управит. Средњијех школа.

На основу приједлога Књ. Цр. Управе Депозита Карте упуњеног овом Министарству 7. фебруара ове године П. Бр. 52. да иста набавља за све наше школе теке за писмене радње и цртање, а сагласно рјешењу Просвјетног Савјета од 2. маја ове године да се упустијебе за наше средње и основне школе теке. № 904, 907, 909, 913 и 924 и сагласно одобрењу Књ. Министарства Финансија и Грађевина датог 26. јула ове године. П. Бр. 622. Управи Депозита Карте да може учинити потребне набавке и продају школскијех тека наређујемо свијема Управитељима средњијех школа да поруче код Управе Депозита Карте потребан број тека № 904, 909 и 913 за подручне ученике најдаље до 20. августа ове године.

П. Бр. 2936.

7. августа 1907. године.

на Цетињу.

Министар

Просвјете и Црквенијех Послова,

Ј. С. Пламенац с. р.

РАСПИС

Свијема школскијем одборима, учитељима и учитељицама.

Да би према члану 28. закона о народ. школама отпочео наставни рад 1. септембра ове године у свијема нашим основнијем школама, налазимо за потребно дати сљедећа наређења.

1.

Избори чланова школскијех одбора у школама отворенијем ове године нека се изврше према 62. члану закона о народ. школама до 20. августа ове године.

Списак одборника одмах по избору доставите овом Министарству и дотичном школском Надзорништву.

II.

Упис дјече у први разред основнијех школа, које су ове године отворене, нека изврши управитељ (учитељ) са шк. одбором најдаље до 26. августа ове године; а ако буде ученика и за остале разреде треба их уписати последње четири дана мјесеца августа према одредбама чл. 29. закона о народ. школама и првој тачки Расписа овог Министарства од 19. априла ове године П. Бр. 961.

III.

Да би се могле на вријеме подмиривати школске потребе и у школама које су ове године отворене, нека школски одбор изради буџет и предаде дотичном капетанском суду, да он одређену школарину разреже на школску општину и одмах покупи и предаде школском одбору; а док се ово не изврши, нека се школски одбор за подмирење школскијех потреба послужи зајмом.

IV.

Ово је Министарство наредило да се израде нове школске књиге (протоколи), и то: *школски дневник; уписник; инвентар за школ. књижицу; и инвентар за школска учила, намјештај и покућство.*

Школски одбори нека до почетка наредне 1907.—8. школске године набаве за своје школе ове књиге из Управе Књ. Цр. Држ. Штампарије на Цетињу, како би се исте могле уштријебити на вријеме сагласно: 29., 31., 52. (тачка 2.), 56., 65. (тач. 1.), 69. (тач. 4.) члану закона о народ. школама.

Цијене ових књига доставиће вам Управа Држ. Штампарије, као и за уџбенике својега издања, код које ће се исти и куповати за наредну 1907./8. школ. годину.

V.

За потврђење школскијех свједоцаба и увјерења предвиђенијех чланом 31., али неја трећа, закона о народ. школама као и другијех званичнијех школскијех исправа потребно је да свака школа има своје печат. Услед овога ово је Министарство утврдило: облик, напис, цијену (15 кр.), и све друго што се односи на школски печат и његов прибор с Књиж. П. М. Калужеровића на Цетињу, код којег ће школски одбори и учинити наруџбину печата своје школе.

VI.

На основу приједлога Књ. Цр. Управе Депозита Карте упуњеног овом Министарству 7. фебруара ове године П. Бр. 52., да иста набавља за све наше школе теке за писмене радње и цртање, а сагласно рјешењу Просвјетног Савјета од 2. маја ове године да се упустијебе за наше средње и основне школе теке: № 904, 907, 909, 913 и 924., и сагласно одобрењу Књ. Министарства Финансија и Грађевина датог 26. јула ове године П. Бр. 622. Управи Депозита Карте да може учинити потребне набавке и продају школскијех тека — наређујемо свијема школскијем одборима да према 65. члану (тачка 4.) закона о народ. школама поруче код Управе Депозита карте потребан број тека, и то:

1.) за рачунске радње теке № 924.;

2.) за писање теке № 907; и

3.) за цртање теке № 904.

Поруџбину тека и новац за исте треба упутити Управи Депозита Карте на Цетињу најдаље до 20. августа ове године према *шребовању* и *Распису* за набавку тека, које ће Управа Депозита издати и упутити свијема школ. одборима ради објашњења како треба поруџбину код исте извршавати.

Препоручујем свијема школскијем одборима, учитељима и учитељицама, да наређења овога Расписа на вријеме изврше, о чему ће ми поднијети засебан извјештај најдаље до 1. септембра ове године.

П. Бр. 2937.

7. августа 1907. год.

на Цетињу.

Министар

Просвјете и Црквенијех Послова,

Ј. С. Пламенац с. р.

Одлуком Господина Министра Просвјете и Црквенијех послова подијелене су школе и школске општине на три школске области, а те су:

Западна Школска Област, којој припадају школе и школске општине: Катунске, Ријечке, Црмничке и Приморске нахије;

Источна Школска Област, којој припадају школе и школске општине: Морачке, Васојевићске, Зетске и Љешанске нахије; и

Сјеверна Школска Област, којој припадају школе и школске општине: Никшићске и Брдске нахије.

Мјеста канцеларијама сагласно 74. члану Закона о народнијем школама одређена су: *Цетиње* за западну, *Подгорица* за

источну и *Никшић* за сјеверну школску област.

П. Бр. 2934. Из канцеларије Министарства Просвјете и Црквенијех Послова, 7. августа 1907. год., на Цетињу.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

Дворске и дипломатске вијести.

— Њ. Кр. В. Књаз Господар пошао је јуче на Ловћен, гдје ће провести који дан у Свом љетниковцу.

— Њ. Кр. В. Књаз Нашљедник отпутовао је на Тополицу, а Њ. В. Књаз Мирко на Крушевац.

— У недјељу, 5. ов. мј., прослављен је у овдашњем аустро-угарском посланству рођен-дан Њ. В. Цара и Краља Франца Јосифа I. У капели посланства одслужена је свечана миса с благодарјењем за срећу и дуг живот Његовог Величанства. Благодарјењу су присуствовали: у име Њ. Кр. В. Књаза Господара генерал-ађутант г. бригадир Митар Мартиновић; у име Књажевске Владе предсједник Министарског Савјета г. Др. Л. Томановић с начелником г. С. Рамадановићем и чланови дипломатског кора. По благодарјењу примао је у салону посланства г. министар барон Кун честитања од гореименованих, а на честитању су били и Високопреосвештени г. Митрополит Митрофан и многи други наши великодостојници, док је војна музика свирала пред посланством. У то вријеме довео се пред посланство на Свом аутомобилу и Њ. Кр. В. Књаз Нашљедник и лично је честитао г. барону Куну рођен-дан Његовог Величанства.

У вече приредили су г. барон Кун и госпођа бароница у просторијама посланства свечано соаре, коме су присуствовали наши министри, чланови дипломатског кора и многи други одлични гости. Соаре су својим присуством почастили и Њ. Њ. В. В. Књаз Мирко и Књаз Петар. Посланство је било дивно освијетљено, а војна музика свирала је у башти посланства одабране комаде. Послије богате гозбе настала је игранка, која је трајала до касно у ноћ, када су се гости почели разилазити. Ову свечану вечер зачињала је особита љубазност г. министра барона Куна и госпође баронице.

— Г. П. Максимов, царско-руски министар, с госпођом, отпутовао је у прошли уторник на једно-мјесечно одсуство. Послове посланства вршиће за то вријеме г. секретар Штајн у својству отпрајника послова.

— У сриједу вече било је у Свијетлом Двору дине у част новоименованог дипломатског агента Краљевине Грчке, г. Г. Фонтане.

— Г. Е. Мутсам, аустро-угарски вице-консул у Бару, повратио се с одсуства и предузео управу повјереног му консулата.

Разоружање

Предлог енглеске владе о разоружању, о коме се много у јавности претресало, једва је прошле недјеље у хашкој коференцији дошао на дневни ред. Сад је већ и резултат вијећања познат — последије дуготрајних преговора изашла је једна млака формула, нађен је неки сретни излазак, који заправо не значи ништа, а и не смије баш ништа значити, јер би у противном случају конференција мира дала повода крвавом рату. Овај сретни предлог изнио је енглески делегат Фрај на хашкој конференцији у суботу, 4. ов. мј.

Част ми је — рече он — да по налогу велико-британске владе поднесем један предлог од највеће важности.

Кад је Њ. В. руски цар сазвао прву конференцију мира, он је за њен рад као први задатак пред-

ложио, да се одмах потраже средства, како би се учинио крај све већем наоружању на води и на копну. Поменувши за тијем резолуцију прве конференције, којом се изјављује да би веома добро било, да се ограниче војни терети, Фрај упозорава на меморандум, који је гроф Муравјов у име руског цара упутио у августу 1898. год. европским државама, у коме је изјавио, да ће ови трајни терети од наоружања довести до катастрофе, чије страхоте већ сада испуњују ужасом сваку човјечју душу.

Ове ријечи — продужио је Фрај — колико су истините и убједљиве, толико су данас још истинитије и убједљивије, јер су издаци за војску и ратну морнарицу у времену, које раздваја обе конференције, постали знатно већи. Годишњи војни издаци европских држава (осим Турске и Црне Горе), као и Сједињених Држава и Јапана повећани су за 69 милијона енглеских лира (око 1660 милијона круна. Ја сам увјерен, да ћете се са мношом сложити у томе, да би остварење жеље руског цара и прве конференције значило велико доброчинство за човјечанство. Да ли ће се ова жеља остварити, то је питање, на које вам не могу дати категоричан одговор.

Ја вас могу увјерити, да је моја влада убијеђен присталица ових узвишених настојања, те ми је наредила да вам ставим на срце, да једнодушно порадите на остварењу ове племените жеље. Некада је човјечанство сањало о златноме добу, а данас је осјећај сродности људскога рода раширен више но икад по цијелој земљи, и у име тог осјећаја ја вас молим, да се не растанете док не изјавите жељу, да би се све владе на свијету озбиљно посветиле ограничењу војних терета. Моја влада не пориче, да је дужност сваке земље, да се брани од непријатеља и опасности, које јој могу пријетити, и да свака влада има право и дужност сама ријешити, шта њена земља треба да чини, па да постигне тај задатак. С погледом ипак на то, што многе силе желе да се ограниче војни терети, енглеска влада сматра за своју дужност испитати, да ли ће се моћи наћи средства, да се те тежње постигну, те нас је с тога овластила да дамо ову изјаву:

Велико-британска влада била би вољна да силама, које би исто тако поступиле, сваке године саопштава нацрте и предлоге за грађење нових ратних бродова као и трошкове, које ови предлози изискују. Ова узајамна саопштења олакшала би размјену мишљења појединих влада о смањењу њихове ратне силе, које би се могло извршити заједничким споразумом. Енглеска влада мисли, да би се на тај начин могло доћи до споразума у погледу издатака, које би тада с правом у своје буџете могле унијети оне државе, које су вољне поћи тим путем.

На завршетку је Фрај предложио ову резолуцију:

„Конференција потврђује резолуцију, коју је усвојила конференција од 1889. године, а која се односи на ограничење војних терета. С обзиром пак на то, што су ти терети од поменуте године на овамо готово у свим земљама знатно порасли, конференција изјављује, да се веома жели, да владе поново узму ово питање у озбиљно проучавање.

Скупштина је примила ову резолуцију с одобравањем.

Тако је ето последије дугог вијећања и преговарања дошло ипак до једног мало конкретнијег предлога. Све сад зависи од тога, хоће ли државе допустити, да једна другој завири у њено унутрашње устројство, а да ни не помињемо.

да је то тек жеља, а жеља у међународним пословима мало вриједи. Ту нема обзема, ту нема силе, која би могла жељу у дјело превести. У резолуцији наглашава се додуше ужасно повећање војних трошкова, али империјализам није на то никада пазио, кад је требало још више да ојача. Кад нестану империјалистичке тежње, кад нестане ратничкога духа, кад цијело човјечанство буде прожматом братством, љубављу и слогом, тек тада ће се војни терети смањити, а све дотле биће „храм мира“ на жалост само — „храм снова“.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

(Вук Врчевић — самоук). 14. августа о. г. напуниће се четврт столећа, да је склопио своје уморне руке, затворио мудре очи један од видних и радљивих бораца на пољу српске књижевности — Вук Врчевић.

Уз именака му, Вука Стеф. Караџића Врчевић спада у ону врсту наших књижевних радника, којему највише имамо да захвалимо, што је прикупио огроман материјал из богате ризнице народних умотворина, па је тај материјал обрађивао било сам, било, да га је у сировини слао Вуку Караџићу на даљу обраду.

Вук Врчевић је био онај, што нам је у сабојеном слогу, вјештачки и са критичним разборком отео забораву многи китњаст бојор из цвјетне градине нашег дивног народног језика, и то баш из онијех српскијех крајева, гдје се тај језик најљепше, најлакше, најчистије збори — из Херцеговине. И он је попут Караџића — на срећу — самоук.

Чистином и непомућеношћу душевном, он је знао цијену народним умотворинама и своје збирке поредио је у јасне и прегледне системе, да то није обична нагомилана маса пјесама, приповиједака, посковича, пословица и др. — него научно разређен, систелизиран рад.

Као аксиом Вук Караџић стављао је: „да се ондје најчистије говори наш језик, гдје нема ученијех људи“. То начело прихватио је и Вук Врчевић, те се у младим годинама са одушевљењем латио часна задатка, да из језичне сировине у подјармљеној Херцеговини прикупи и разређи језични материјал као најбољу грамматику, најбољи учебник српскога језика и за српске учене синове.

Што је у нашој књижевности завладао стил бирократије, што је ту наступила умна декаденција, што неумијемо — поред свега народног блага, народних умотворина — писати својим рођеним језиком, за то нијеси ти крив, самоуче и вриједни трудбениче на обради српскога језика!

Књижевни рад Вука Врчевића, као што рекосмо, од збиљске је вриједности за српски језик и почиње прикупљањем и методичним поређењем народних умотворина, ту долазе:

Српске народне пјесме, народне приповијешке, народне шце I. књига, народне приповијешке II. књига, народне басне, народне подругачице, народне гашалице, народне јуначке пјесме у двије књиге, од којих је удржина друге књиге пјесме, што их пјевају Срби — Мухамеданци; па даље, народне пословице, народне ишталце, народне пјесме и приповијешке, које нијесу за штампу. На тај посао одао се веома рано. Вук Караџић признаје захвално, да је Врчевић био један од најозбиљнијих и најмарљивијих скупљача народних умотворина за Караџићеве збирке. Врчевић је све од 1835. до смрти Вука Караџића био његова десна рука у скупљању народних умотворина и поред збирака, које је сам прибирао, сређивао и на свијет издавао.

Већина горе-побројених Врчевићевих радова угледала је свијета, то у Бечу, то у Биограду (срп. учено друштво), то по савременим часописима или у сопственом издању.

Но Врчевић се није ограничио само на прикупљање народних умотворина, него је писао и изворно, тако су од веће књижевне вриједности: *Илач Херцеговца* (зулуми од почетка владе Али-паше Ризванбеговића до Врчевићевог доласка у Требиње). *Цркве и манастири у Херцеговини; Буил у Боки Кошорској 1848.* и још много ситнијих радова, од мање вриједности, али важни са језичког гледишта. У рукопису је оставио много књижевнијех радова било прикупљених из народа, било изворних, а који ни до данас свијета нијесу угледали.

Већ само та околност, што је Вук Врчевић писао класичним српским језиком, језиком Вука и Даничића, што је у његовим списима потпуно истински насликан живот народни у јужноме дијелу шире отаџбине, са свијема врлинама и манама, — наши књижевни форуми били

би императивно позвани, да се и заостајли радови Врчевићеве објелодане, као убједљива школа српскога језика.

Са ова неколика реда хтио сам, да освјежим успомену на једног књижевног трудбеника и послје четвртине вијека мирнога му боравка, да му речем хвала! Н. Гр.

(Основи јавног права краљевине Србије) од Слободана Јовановића и др. К. Кумануди. Биоград 1907. Издавач књижевара Геце Кона, Књаз Михаила ул. 34.

Ово дјело „Основи јавног права“... састоји се из двије књиге: „Српско Уставно Право“ од Слободана Јовановића и „Административно Право“ од др. Куманудија.

Сад је изашла само прва књига, у којој је „Српско Уставно Право“ од Слободана Јовановића. Та је књига подијелена у три дјела: *I. Велика Народна Скупштина, II. Народна Скупштина и III. Краљ.*

Ово „Српско Уставно Право“ г. Слободана Јовановића је једно од најозбиљнијих и најбољих — ако не и најбоље дјело у целокућној српској правној књижевности. Његова је вриједност у толико већа, а заслуга пишчева у толико јача, што је то дјело чисто српско, рађено по изворима, а не по већ створеном шаблону и компилаторски.

Може се човјек и разилазити са писцем у расправи и разумијевању појединих питања, али се не може оспорити да је дјело израђено врло непристрасно, озбиљно, савјесно и зналачки. А у данашње вријеме, кад је оставио и парламентарни систем владине дефинитивно освојио, онакво је дјело било преко потребно. Зато га ми искрено препоручујемо не само свима правницима од струке, него и свима јавним радницима а нарочито онима, који се политиком баве. Издање је врло лијепо и угодно.

(Рукоположење као сметња браку). Ова књига, коју је написао далматински епископ др. Никодим Милаш, штампана се сада у другом издању. Пошто је иста књига у првом свом издању створила за неколико мјесеци читаву литературу о предмету књиге на словенским и на несловенским језицима, и различита су мишљења истакнута била о томе, да ли се може или не може дозволити други брак удовим свештеницима, то је високопреосвештени писац на све то, у колико има објективни карактер, обратио пажњу, и према томе допунио своју књигу и разјаснио сва она питања, која су се приказала контроверсна, те је иста књига у овом новом издању добила много већи обим од првог издања.

Књига се штампала на финој хартији и новим модерним словима, а цијена ће јој бити три (3) круне. Ко жели добити ову књигу, нека се обрати издавачкој књижевници Пахера и Кисића у Мостару.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

(Одликовања). Њ. Кр. В. Књаз Господар благоизволио је одликовати златном медаљом „за ревност“ официре подофицерске школе: г. г. поручика Петра Лекића и потпоручике Мата Раичевића, Јована Вукановића, Шћепана Лазовића, Видака Ђелевића и Велимира Ђиновског.

(Српски матуранти на Цетињу). Познато је, да су се били споразумјели овогодишњи матуранти из свих југословенских земаља, да одрже љетос заједнички конгрес у Дубровнику, који је конгрес имао бити ту прије неколико дана, али он није изишао како се очекивало, јер су на њ у главном дошли једино српски матуранти.

Српски матуранти се нијесу дуго у Дубровнику задржали, већ су се разишли и њих око 40 допустили су се ноћу у очи 8. о. мј. и до нашег Цетиња. Штета је, што се раније није знало за долазак ових младих Срба, јер су се заступнику председника наше општине јавили тек при поласку из Котора, а бавили су се на Цетињу не пул један дан, пошто су се истом 8. овог у 5 сати по подне повратили.

Пошљедњих година к нама је дошло неколико српских оmlадинских група и све смо их дочекали лијено, а овом приликом се случило — не кривимо Цетиња — да нијесмо учинили по нашој навици и како би нам воља била. Но и ако није било како бисмо жељели, ипак српским матурантима је на Цетињу указано гостопримство, колико се то могло учинити према скућеној прилици.

Српски матуранти су корпоративно походили нашег министра просвјете и црквенијех послова г. Јована Пламања, који их је најљубезније примио и подуже с њима разговарао онајвише о утисцима, које је на њих учинио пут кроз српске земље, којих се утисака наши оmlадинци нијесу могли нахвалити, али се истом нијесу могли нажалити на то, што су обманути бугарским и хрватским матурантима, који не дођоше на конгрес како је било уговорено. Господин министар је блажио њихову лутњу, истичући све

оно што мора предходити потпуној југословенској солидарности, чега је ма и мали знак имао бити и овај конгрес, а наглашујући да се до те солидарности мора доћи, јер се Југословени силом околности морају културно удружити.

Нашим врлим оmlадинцима жељимо срећан повратак њиховим домовима!

(† Мато Чакић). На Ријеци је преминуо 3. ов. мј. послје дужег боловања тамошњи трговац Мато Чакић. Пок. Мато припадао је оном колу старих Црногораца, који су се вазда борили за оно што је поштено и свето сваком Црногорцу, за добро Господара и Отаџбине, те се као такав за вријеме пошљедњег рата похвално истакао. Његове заслуге наградио је Њ. Кр. В. Господар тиме, што га је најприје био поставио за свог почасног кабадахију, а доцније га и Даниловим орденом одликовао. У мирно доба пок. Мато занимао се трговином, а г. 1883. изашилан је и од државе у Енглеску трговинским послом. Као поштен, бистар и добар трговац уживао је свуда лијепи глас, а у свом мјесту борављења вазда је био биран на општинска и друга почасна мјеста, гдје су његови савјети радо саслушани и уважавани били. Лака му црна земља!

(Словенско досељеничко друштво у Њу-Јорку). У Њу-Јорку образовао се одбор, у ком су први мужеве разних словенских народа — на челу им Србин проф. М. Ј. Пулин — у сврху, да и Словени оснују, попут Нијемца и Мађара, своје словенско досељеничко друштво (Slavonic Immigrant Society). Овом друштву биће задатак, да буде на руци свим словенским досељеницима без обзира на вјеру и народност. Тај задатак он мисли вршити овако: Најприје ће на Елис Исланду (мјесту гдје се досељеници искрцавају) намјестити свога представника, који ће потражити наше досељенике и дати им таква упутства и помоћ, какву буду требали. Подићи ће свој Дом, добро уређену кућу за становање, гдје ће се моћи склонити досељеници и избјећи рукама незаситних гостионичара. Основаће канцеларију, у којој ће се досељеницима давати упутства, гдје ће наћи рада. Канцеларија ће бити у вези са послодавцима, како би се нашим људима одмах прибавило рада, а с друге стране предузеће све мјере опрезности за заштиту исељеника, да не буду експлоатисани од бездушних послодавалаца и агената. Да се све ово преведе, биће годишњег трошка око 11.000 долара. Одбор се обратио прогласом на све Словене, те их позивље, да приступе као чланови друштва.

Ми који знамо, како наши исељеници наваљују лудо, без главе, у Америку, гдје се не умију одмах снаћи и буду грозно опљачкани од бездушних шпекуланата, веома се радујемо овој замисли и жељели бисмо да што прије освтари на корист исељеничког свијета. Заслужује да овдје пренесемо неколико реда из прогласа одбора: „Наша намјера није подизати досељеништво, но баш напротив; кад би смо у том погледу могли развити какав уплив, свакако бисмо уишљеребили ишћи, да народ одвраћимо од исељавања ирије него иромисли важности таквог корака“.

ТЕЛЕГРАМИ

Париз, 6. августа. У пристанима мароканским влада мир.

Тангер, 7. августа. Француске трупе имале су ономадне од 7 до 11 сати прије подне да издрже веома тешку битку. Борило се у линији дугачкој 6 километара. Митраљезима и пушкама одбијен је напад Арапа. На страни Француза рањен је један капетан и два војника, а два су убијена.

Батум, 7. августа. На окружном поглавара Јермолова почињен је атентат бомбом. Он и његова супруга лако су рањени. Четири особе су затворене.

Цариград, 7. августа. — Посланици сила потписница јавили су ових дана посланицима осталих сила о предстојећим судским реформама, на основу миршштегског програма.

Петроград, 8. августа. Неосновани су гласови, као да је министар финансија пошао у иностранство, да тражи зајам за руску владу. Министар путује због поправке здравља.

Маријенбад, 9. августа. Француски министар Клемансо стигао је овамо из Карлсбада, да поздраве енглеског краља, који га је срдачно примио и код себе на обједу

задржао. Пред вече се Клемансо повратио у Карлсбад.

Париз, 9. августа. „Фигаро“ јавља, да је генерал Дрид телеграфично тражио од владе појачања.

Мадрид, 9. августа. Листови доносе вијести о новом нападу, који се догодио јуче код Казабланке, а који се и званичним депешама потврђује.

Семеринг, 10. августа. Талијански министар Титони стигао је овамо. Дочекао га је аустро-угарски министар барон Ерентал. У вече је био објед код Ерентала, а сјутра ће оба министра имати заједничку конференцију.

Беч, 10. августа. Румунски министар спољних послова Стурца посјетио је јуче Ерентала на Семерингу. У разговору о политичким питањима, нарочито о балканском питању, постигнут је између оба министра потпун споразум.

СПИСАК СТРАНАЦА

приспјелих на Цетиње од 4. до 11. августа 1907. год.

Гранд Хотел: Д. Шатлен, прив. из Париза; И. Штајнхарт, новинар из Беча; Р. Рада, директор из Беча; Т. С. Елаковић, кројач из Биограда; К. Шеферна, унив. асистент из Прага; Х. Ј. Јулер, ђак из Лондона; П. А. Метуен, ђак из Лондона; Н. Кошер, с госпођом, индустријалац из Париза; Р. Кошер, прив. из Париза; Г. Кофин с госпођом из Њујорка; И. Гиовановић, прив. из Галиције; Бенет Р. Баро, прив. из Барселоне; Ј. Елиашек, прив. из Оломуца; Ђ. Брчић, трговац из Задра; Н. И. Скочић, трговац из Шибеника; Е. Халмиш, тргов. путник из Беча; Х. Ф. Дудан, прив. из Америке; Л. Бохун, прив. из Прага; И. С. Дабровић, дворски зубар из Дубровника; В. Ракиђија, зубар из Дубровника; А. Бродауф, судија из Њемачке; Д. Ауспиц, трг. путник из Беча; Г. Анишић, трг. путник из Беча; С. Г. Пецас, консул из Скадра; Ш. Злоковић, трговац из Котора.

Хотел Рајнвајн: Др. Ф. Штал, лекар из Бадена; Г. Додмазео, трг. из Котора; М. Марушић, учитељ из Скадра; А. Уика, трговац из Котора; К. Мустап, трговац из Задра; Л. Ханс с госпођом, чиновник из Шлезиије; А. Леви, ђак из Беча; Др. К. Ридвел, лекар из Енглеске; К. Хертел, чиновник из Плеса; А. Фајт, правник из Бреславе; З. Сајферт, чиновник из Брна; Др. К. Рат с породицом, из Крефелда; Г-ђе А. и Ј. Винтер, посједнице из Граца; Г-ђа Ј. Лајнвебер са сестром, посједница из Беча; Др. К. Р. Згорски из Лаинберга; Ц. Шифнер, трговац из Фраухенберга.

Званични огласи

НА ЗНАЊЕ

свима Управама Школа у Књ. Црној Гори.

На основу ријешења г. Министра Финансија и Грађевина од 30. јула тек. год. број 284, — Управи Државне Штампарије спада у дужност, да о свом трошку до потоње поште шаље свима школским Управама све књиге — уџбенике државног издања — за школску 1907—8. годину.

У смислу наведеног ријешења, — све школске Управе шаљаће своје наруџбине за уџбенике државног издања Управи Државне Штампарије на Цетињу а истовремено и новац за наруџбину.

Управа Држ. Штампарије послаће свима школским Управама списак са цијенама свију уџбеника државног издања, а уз исте и штампане формуларе, који ће школским Управама важити само за наруџбину књига.

Управа Државне Штампарије примаће и отправљати све наруџбине за школске уџбенике, за које прими уредну наруџбину и новац за исту. Наружбина неће бити извршена без предходне наплате.

Број 294.

Цетиње, 3. августа 1907.

Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина
2—3 Одјељење Управа Држ. Штампарије.

ШКОЛСКИ ОГЛАС

Предавања у Књ. Црног. нижој држ. гимназији у Подгорици почињу идуће 1907/8 школске године 1. септембра.

У први разред гимназије примају се они ученици, којима није мање од 10, ни више од 13 година, и који су свршили четврти разред основне школе с добрим успјехом, а који уз то издржи пријамни испит из закона Божијег, српског језика и рачуна.

Сваки је ученик дужан донијети крштеницу и свједоцбу, а уписивање ће бити 27, 28, 29 и 30 августа од 8—11 прије подне, а послје подне од 2—6 држаће се испит пријављенима.

У II, III и IV. разред уписују се ученици 31. августа до подне.

Послије одређеног рока за уписивање неће се нико примити.

Сваки нови ученик, који буде примљен треба да плати четири круне уписнине, а остали по пет круна.

Подгорица, 10. августа 1907.

1—3 **Управа Гимназије**

ОБЈАВА

Књ. Министарство Просвјете и Црквених Послова установиће нарочиту комисију којој ће у дужност ставити, да прегледа станове за ђаке Цетињске и Подгоричке Гимназије.

Ко жели држати на стану ђаке наших Гимназија треба, најдаље до 20. августа ове године, да изради писмено ту жељу управи дотичне Гимназије, да би му комисија прегледала стан, који је намијењен за ђаке, иначе неће се никоме дозволити држање ђака ни у једном другом стану.

П.Бр. 2790. Из канцеларије Књ. Министарства Просвјете и Црквених Послова. Цетиње, 28. јула 1907. год. 2—2

Службени огласи.

СТЈЕЧАЈ. — У смислу ријешења Књ. Обласног Суда у Подгорици, од 15. јуна 1907. год. број 1614—IV—1905—344., отворен је стјечај над презадуженом имовином Баја Вукова Живковића из Подгорице, услед чега се позивају сви његови дужитељи, да до дана 25. августа ов. год. поднесу Обласном Суду своја потраживања поткријепљена односним исправама.

Послије реченог дана нијаче се потраживање неће усвојити.

Број 1614—IV—1905—344.

У Подгорици, 10. јула 1907. год.

Из Канцеларије Књ. Обласног Суда Р. 76, Бр. 327, 2,3

ОБЈАВА. — Сагласно ријешењу Књ. Обласног Суда на Цетињу од 26. јуна тек. год., број 2284—IV—1902—595, обављује се, да је сва имовина Ника Богданова Јабучанина распродата за круна 15467 пара, те се позивају сви његови дужитељи, да се најдаље до 1. септембра ове године пријаве обласном суду са својим потраживањима поткријепљеним односним исправама, којег се дана имају пријавити и они, који су већ тужбе предали суду с напоменом, да ће се тога дана међу дужитељима поменути свота подијелити, и да се доцније потраживање у погледу ове подјеле неће усвојити.

Цетиње, 3. августа 1907. год.

Књ. Обласни Суд

За вршиоца дуж. предсједника Судија

Р. 107, Бр. 356, 1,2 М. Вукчевић

ОГЛАС. — Јавна продаја непокретности Филипа Марџокића из Томбе, обављена на основу наредбе Књ. Обласног Суда у Бару, од 31. јула 1906. год. број 1187., док се сврши парница о диоби са његовим синовима, извршиће се 6. септембра тек. год. у 9. сати прије подне, као одређени дан посљедње продаје.

Види оглас у прилогу 46 броја „Гласа Црногорца“ 1905.

Број 633—54—1904.

Бар, 4. августа 1907.

Капетански Суд

Р. 71, Бр. 359, 1,1 Кап. И. Вретеничић

Приватни огласи

ПОДГОРИЧКА БАНКА У ПОДГОРИЦИ

Снање на дан 31. јула 1907.

I. АКТИВА:		Круна
1. Благајна	9.343,50	
2. Мјенице	601.649,—	
3. Папири од вриједности	2000,—	
4. Намјештај и прибор	3.041,78	
5. Чекови и стране вриједности	3.731,14	
6. Укупни трошкови	11.772,33	
7. Непокрет. зал. за гаранцију мјеница	4.947.466,—	
8. Остатке за гаранцију мјеница	6.860,—	
Свега		5.585.863,75

II. ПАСИВА:		Круна
1. Уплаћена главница	256.585,50	
2. Резервни фонд	748,—	
3. Улози на штедању	186.742,13	
4. Текући рачуни	87.562,07	
5. Добитак од 1904, 5 и 6 год.	55.655,27	
6. Привремени рачуни	2.210,63	
7. Укупни приходи	40.034,15	
8. Повјериоци непокретних залага	4.947.466,—	
9. Повјериоци ручних залага	6.860,—	
Свега		4.585.863,75

У мјес. јулу уплаћено је на главницу	7.707,—
Стање зајмова на мјенице	762.367,—
На текуће рачуне	27.837,54
Укупно	790.204,54
Стање улога	186.742,13
У мјесецу јулу уложено је	22.622,29
И враћено	9.797,19
Више уложено	12.825,10

Укупан промет овог мјесеца 1.108.177,62
Р. 195, Бр. 362, 1,1

КУПУЈЕМ сваковрсне поштанске марке; цијене повољне.

J. Neupauer

Р. 11, бр. 346, 2,20 В. Šikloš—(Hongrie).

ОГЛАС. Продаје се из слободне руке кућа (кафана) у улици Баја Пивљанина, број 15., која се зове кафана пона Васа и граничи се од: Запада улицом Баја Пивљанина, од југа кућом Ђ. В. Књаза Мирка, од сјевера до куће Иване Косијерске и од запада до Антона Рајнвана. Ко има жељу да ову кућу—кафану купи, нека се обрати на наследника пок. пона Васа, Ивана В. Поповића, судију из Зајечара—Србија.
Р. 72, бр. 347, 2,5.

Шљунка, разбјијеног камена, шљакке? Хоћете ли да те готово безвредне продукте претворите у злато? Онда фабрикујте, по моме методу и патенту, од цемента и песка:

КАМЕНЈЕ ЗА ЗИДАЊЕ
ЦРЕП ЗА КРОВ
ПЛОЧЕ

Потребне комплетне справе продајом врло јефтино. Само ручни рад. Нису потребне никакве машине. Сви објекти и проспекти бесплатно.

БОТНИКО ВЕЈЛИВ, фабрика специјалних машина, Halle a. S. Kirchstr. 19.
Заступник за Србију и Бугарску је г. Паја Николић, у Земуну. Број 168.
П. п.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

У великој жалости приликом пријекте смрти нашег никад непрежаљеног брата односно сина, мужа и оца

† Мића Радова Бранковића

који се пресели у вјечност 28. јула у најачој снази 44 години свога живота.

Вјечито остајемо благодарни пријатељима и познаницима, који похиташе у нашој жалости, те изјавише телеграфична и писмена саучешћа: г. г. војводи Пламенцу, серд. Раду Пламенцу, министру Јовану Пламенцу, заст. Предсј. Великог Суда Лабуду Гојнићу, ком. Иву Ђуровићу и Павлу Пламенцу са фамилијом; капетанима Крцуну Војводићу и Милану Поповићу, Мићану Пламенцу са фамилијом; учитељима попу Јоку Гојнићу и Луки Јововићу с фамилијама, барјактару Марку Чејовићу, подофициру Ђуру Лубарди, писару Душану Јововићу и Ристу Радичевићу трговцу.

Сматрамо за најсветију дужност благодарити нашим пријатељима, који лично присуствоваше и покојника до вјечне куће испратише: г. г. Раку Мирковићу са Улцињанима, Виранима, Кусовцима, и Шоћима, командирима оба баталеона Ићу Пламенцу и Васу Бокану, доњоцрмничком капетану Лазу Пламенцу, Подгоранима, Брчеланима, Буковичанима, Сотонићима, Бољевићима, Годињанима, Сеочанима и Лимјанима.

Хвала г. г. свештеницима Јовану Гвозденовићу и Саву Вукосавовићу, који над покојником опјело одржаше, хвала г. војводи Петру Војводићу, који се са покорником дирљивим говором опрости, хвала г. Илији Попову Гвозденовићу, који похита и у већини окупи ђаке Глуходолске школе и тијем спровод увелича.

Неизмјерна хвала нашој драгој браћи Глуходољанима, који на глас смрти покојникове у највишем броју похиташе, до вјечне га куће испратише и тиме нам у неколико тугу ублажише.

Глухи-до, 2. августа 1907. год.

Ожалошћени: брат: **Иво**; синови: **Мило** и **Лука**; мајка: **Гордана**; супруга: **Зорка**; кћери: **Милица**, **Љубица**, **Драгиња** и **Велика Бранковићи**, са осталом родбином.
Р. 245, Бр. 357, 1,1

Наш је тип „FIX“

ЈЕДИНИ ПРАКТИЧНИ, ПО КАЗИВАЊУ САМИХ НАШИХ МУШТЕРИЈА

ЗА МАЗАЊЕ	ЗА ИМПРЕГНИРАЊЕ
с' угашеним клаком (особито с' бојама на колу или на воду.	са карболинеумом, карбонилом, угријаним катрамом, и т. д.
ЗА ДЕЗИНФЕКЦИРАЊЕ	ЗА ПОЛИВАТИ
са клаком, коњским каменом, карабојом, бордолешком теч-ношћу, лизолом, карболом, кре-олимом, и т. д.	биљке, живине за душ, прање, (пумпа за пожар без пулверизатора.)

ИШТИТЕ КАТАЛОГ БРОЈ 1393.

ADOLF STEPHAN'S Nachfolger, Scharley (у Шлезии)

ТРАЖЕ СЕ АГЕНТИ. П. п. бр. 268, 5,6

Траже се заступници и препродавци

П. п. број 188, 8,10

ПРИЗНАТЕ КАО НАЈБОЉЕ

МАКИНЕ ЗА СИЈАЊЕ новоправљеног система „ AGRIKOLA “	МАКИНЕ ЗА ВРШЕЊЕ за рад руком, виллом или мотором.
--	--

Челични плугови, бране, ваљкови, макине за кошење траве, ђетелице, пшенице, преметачи ис-јена, макине за сијево и сламу, тјескови за вино и воће, хидраулички тјескови, справе за крупне грожда, млин за воће, штрпаљке за лозе и друге биљке, справе за сушење воћа и зелени.

Разна вилга за коње, макине за чишћење жита, тријери, круначи руметина, макине за сјечање сла-ме и резање хране, справе за парење хране, пумпе за осоку и све друге пољопривредне макине, изра-ђују и продају по најповијој награђеној конструг.

PH. MAYFARTH & Co.
фабрика пољопр. макина, ливница гвозђа, парј макина.
Беч, 21, Taborstrasse № 71.
одликована са преко 500 сребрних и златних медаља

— Илустрацији цијеновници бесплатно —

Приликом 25 годишњице смрти мог покојног оца

† Вука витеза Врчевића

Ћ. и К. Вице Консула и српског књижевника, држаћу помен у Влашкој цркви 14. овог мјесеца у 7 сати прије подне.

Цетиње, 9. августа 1907.

Стево В. Врчевић.

Р. 38. Број 365, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашега никада незаборављеног оца

† Зекоте Радова Кривокапића
сердара,

који се послје краткога али врло тешког боловања пресели у вјечност 21. јула ове године у 78. години свога живота.

Овијем путем сматрамо за особиту дужност, изјавити вјечиту благодарност госп. капетану Симу Ковачевићу, који са браћом Граховљанима спроводу присуствоваше и покојника до вјечне куће по-пратише.

Такође хвала Рудињанима, који у ли-јепом броју дођоше и покојника до вјеч-не куће попратише.

Хвала свештенику г. Симу Мартиновићу, који је по црквеном обреду над покој-ником опјело извршио.

Доживотна хвала браћи Цуцама, обо-јега пола, који у великом броју похиташе на глас смрти нашег покојника, те га братски оплакаше и ожалише, а нама тужним ублажише тугу и жалост за ми-лим покојником.

Хвала г. г. Вуку и Јанку Кривокапи-ћима, учитељима: Пајевићу и Поповићу, на телеграфична саучешћа.

Дубока благодарност свима и свакоме, који нам ма којим било путем учество-ваше у нашој голомој тузи и жалости за покојником.

Трешњево, 25. јула 1907.

Ожалошћени: син: **Милош**, са осталом родбином.
Р. 161, Бр. 360, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском наше неодољиве жа-лости, која нас снађе губитком нашег највећег добротвора и никад незаборав-љеног мужа, односно брата, стрица и ђеда

† Мата Чакића
трговца с Ријеке,

који се на дан 3. августа о. г. у 67. год. свога живота послје дугог боловања пресели у вјечност, сматрамо за најсве-тију дужност изјавити нашу доживотну благодарност:

г. г. Митрополиту Митрофану, Милу Дожићу великосудији, Др. Перацићу и Огњеновићу, коман. Ђури Ђурашковићу и Мргуду Јовићевићу и Сердару Јоку Јовићевићу на изјављеном саучешћу.

Особита нека је хвала г. Др. М. Хацо-пули, који се око нашег драгог покој-ника има 20 година непрестано трудио, да би га од тешке болести, којој бијаше подлегао, избвио, а особито пред саму смрт на неколико дана не жаљаше труда и днени и ноћи, да би нашег никад непре-жаљеног Мата из чељусти смрти отргао, чиме нас је у много задужио. Такође хвала г. г. Др. Перацићу и Огњеновићу на уложеном труду за вријеме покојни-кове болести.

Хвала часним свјештеницима: Михаилу Јовићевићу, Станку Вукмировићу и Илији Ђурашковићу, који својим присуством спровод увеличаше и нашег милог покој-ника по православном обичају опојаше.

Доживотна и неизмјерна хвала нашој браћи и пријатељима: Цетињанима, Добрљанима, Цеклињанима, Љуботињанима, вароши Ријеци с околином, Дујевљанима, Друшићанима, Хрвашанима, Меторица-нима, Загорима и Орашанима, који у оно-ликом броју дођоше, спровод увеличаше и нашег никад непрежаљеног покојника онако братски и пријатељски ожалише и до гроба испратише, чиме нам у много тугу ублажише.

Хвала г. Петру Краљевићу, писару Вел-Суда, који се са милим нам покојником дирљивим говором опростио.

Благодаримо свима нашим пријатељима из унутрашности и иностранства, који нам, било телеграфично, било писмено, саучешће изјавише у овој нашој жалости.

Још једном свима и свакоме нека је наша најсрдачнија захвалност.

Ријека, 7. августа 1907. год.

Ожалошћена: **Породица Чакић**

Р. 261, Бр. 361, 1,1